

ANALIZA SWOT A SERVICIILOR DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI SANITAȚIE PRESTATE DE ÎNTREPRINDERILE ASOCIAȚIEI MOLDOVA APĂ - CANAL ÎN REGIUNEA DE DEZVOLTARE CENTRU

BURDUJA DANIELA ^{1,2}

e-mail: dana.virlan@mail.ru

RAILEAN VERONICA¹

e-mail: veronica_pvp@mail.ru

dr., conf. BACAL PETRU

e-mail: pbacal16@gmail.com

1. Institute of Ecology and Geography

Republic of Moldova, Chisinau, Academiei, 1 Street

(+373 22) 73-15-50, (+373) 695-94-540

2. Academy of Economic Studies of Moldova

Republic of Moldova, Chisinau, Banulescu-Bodoni, 61 Street

(+373 22) 22-41-28

Abstract. *The quality of the provision of water supply and sanitation is one of the main factors that ensure the well-being of the population. The purpose of this study is to conduct a diagnosis of water supply and sanitation services in this region by describing the current situation of these systems, determining strengths and weaknesses, as well as highlighting the opportunities and threats of water supply and sanitation services of the CDR. The total share of the population connected to water systems in the CDR is estimated at around 46%, while the countrywide connection rate is about 54%. The level of development of sewerage systems is much lower compared to water supply systems. All urban localities (100%) and only 6% of rural CDRs have centralized sewerage systems, with only 42% of the urban population and about 3% of the rural population. The total share of the population connected to sewerage systems in the CDR is estimated at around 10%, while the country-wide connection rate is about 30%.*

Key words: water, water supply, sanitation, tariffs

JEL: Q25 Water supply, sanitation, services

INTRODUCERE

Regiunea de Dezvoltare Centru (RDC) include 13 raioane și cuprinde 354 unități administrativ-teritoriale: 14 orașe și 340 sate, cu 1,1 milioane de locuitori. În această regiune, în medie (2011-2017), se consumă circa 23,3 milioane m³ de apă și se evacuează 5,3 milioane m³ de ape uzate. În toate localitățile urbane (100%) și aproximativ 46% din localitățile rurale ale RDC au sisteme centralizate de alimentare cu apă, furnizând apă potabilă doar la 74% din populație urbană și 39% din populație rurală. Ponderea totală a populației conectate la sisteme de apă în RDC este estimată la aproximativ 46%, în timp ce rata de conectare la nivel de țară este aproximativ 54%. Nivelul de dezvoltare a sistemelor de canalizare este mult mai scăzut în comparație cu sistemele de alimentare cu apă. Toate localitățile urbane (100%), și doar 6% din localitățile rurale ale RDC au sisteme centralizate de canalizare, având conectate doar 42% din populația urbană și aproximativ 3% din populația rurală. Ponderea totală a populației conectate la sisteme de canalizare în RDC este estimată la aproximativ 10%, în timp ce rata de conectare la nivel de țară este aproximativ 30%. Alimentarea cu apă a localităților din Regiunea de Dezvoltare Centru, are loc din următoarele prize principale ale râului Prut: 4 prize principale în Ungheni, Nisporeni (Grozești – în construcție) și Hâncești (Cotul Morii - în construcție), concepute pentru a furniza apă pentru localitățile din raioanele respective. Râul Nistru servește drept sursă principală de apă pentru alimentarea populației atât din raionul Rezina cât și a fabricilor și uzinelor industriale din preajmă. Totodată priza de la Vadul lui Vodă, concepută să furnizeze apă pentru municipiul Chișinău, are posibilități de extindere către raioanele vecine, de exemplu, Strășeni și Călărași. Această posibilitate constituie un avantaj pentru alimentarea cu apă calitativă a acestor raioane. Râurile Nistru și Prut pot fi

valorificate și în calitate de sursă pentru sporirea suprafețelor agricole irigate, prin aplicarea unor tehnologii de ultimă oră.

Rezervele principale de ape subterane explorate și aprobate pentru Regiunea Centru sunt de cca 1.047.200 (m³/zi), ceea ce reprezintă cca 66% din sursele de ape subterane din republică și aproximativ 70% din totalul rezervelor de ape subterane, aprobate în cele trei regiuni. Capacitatea de producție este suficientă pentru a acoperi necesitatea curentă de 23.000 m³/zi și prognoza necesității pe viitor de 63.000 m³/zi (2020) a Regiunii Centru și poate fi considerată în procesul de planificare a resurselor de apă. [4]

Materiale și metode

Principala metodă utilizată pentru această cercetare a fost Analiza SWOT, care a permis de a scoate în evidență punctele tari, punctele slabe, oportunitățile și constrângerile, fiind elaborată în baza descrierii situației prezente în domeniul alimentării cu apă și sanitației și definirii problemelor care cer implicarea instituțiilor responsabile prin aplicarea politicilor de rigoare, precum și a unor studii relevante din domeniu. Metoda statistico – matematică a presupus prelucrarea unor date importante în ceea ce privește sistemele de aprovizionare cu apă și sanitație în timp și spațiu, prin redarea grafică pentru a facilita compararea acestor întreprinderi ale AMAC din RDC în ceea ce privește calitatea serviciilor prestate.

De asemenea a fost examinat și cadrul legal în ceea ce privește domeniul alimentării cu apă și sanitație, și anume: *Legea nr.1402-XV din 24 octombrie 2002 a serviciilor publice de gospodărie comunală*, care stabilește cadrul juridic unitar privind înființarea și organizarea serviciilor publice de gospodărie comunală în unitățile administrativ-teritoriale, inclusiv monitorizarea și controlul funcționării lor; *Legea nr. 272-XIV din 10 februarie 1999 cu privire la apa potabilă* - stabilește cerințe pentru asigurarea exploatarea sigure a serviciului de alimentare cu apă și necesită să fie revizuită în conformitate cu Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman; *Legea apelor nr. 272 din 23 decembrie 2011*, elaborată în conformitate cu prevederile Directivelor europene. Legea își propune să protejeze apa împotriva poluării și stabilește standarde de calitate pentru mediu; *Legea nr.303 din 13 decembrie 2013 a serviciului public de alimentare cu apă și canalizare* - reglementează cadrul juridic unitar privind înființarea, organizarea, gestionarea, finanțarea, exploatarea, monitorizarea și controlul funcționării în localități a serviciilor publice de alimentare cu apă potabilă, industrială și de canalizare a apelor uzate menajere; *Hotărârea Guvernului nr. 662 din 13 iunie 2007 „Pentru aprobarea Strategiei privind aprovizionarea cu apă și canalizarea localităților din Republica Moldova”*, care se axează pe necesitatea perfecționării cadrului legislativ și instituțional în conformitate cu Directivele UE, astfel încât populația să poată beneficia de servicii calitative, de model nou, european; *Hotărârea Guvernului nr. 934 din 15 august 2007 „Cu privire la instituirea sistemului informațional automatizat «Registrul de stat al apelor minerale naturale, potabile și băuturilor nealcoolice îmbuteliate»”*, care reglementează calitatea apei potabile și stabilește cerințele programelor de monitorizare și de raportare a calității apei potabile; *Hotărârea Guvernului nr. 950 din 25 noiembrie 2013 „Pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale”*. Precum și numeroase convenții și parteneriate relevante pentru sectorul alimentare cu apă și sanitație: Convenția Espoo, Convenția de la Helsinki privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontaliere și a lacurilor internaționale și Protocolul privind Apa și Sănătatea din cadrul acestei convenții, Convenția CIPFD, acorduri bilaterale cu Ucraina și România.

Principalele surse de informare utilizate au fost: 1) actele normativ-legislative privind reglementarea folosinței resurselor de apă; 2) Rapoartele anuale privind Indicii financiari și de producție ai activității întreprinderilor de alimentare cu apă și canalizare ale Asociației „Moldova Apă-Canal” [1]; 3) Rapoartele Proiectelor de consultanță privind Analiza Diagnostic a unor întreprinderi a Asociației ”Moldova Apă – Canal” (AMAC) elaborate de Compania: ProConsulting [5 - 10]. Perioada analizată în studiul de față cuprinde anii 2007 - 2017. Serviciile de aprovizionare

cu apă și sanitației au fost studiate și abordate în lucrări importante de către Bacal P., Todos I., Capcelea A.

1. Caracterizarea generală a întreprinderile AMAC din RD Centru

Asociația ”Moldova Apă – Canal” (AMAC) a fost fondată în anul 2000 ca societate benevolă necomercială a întreprinderilor prestatoare de servicii de alimentare cu apă și sanitație din Republica Moldova. Scopul AMAC este de a acorda asistență acestor întreprinderi în activitatea de producție, tehnică, științifică, comercială, etc, precum și apărarea intereselor acestora în organele administrației publice centrale și locale, dar și alte organe. Furnizarea de servicii publice de alimentare cu apă și sanitație într-o manieră performantă și nediscriminatorie constituie, la rândul său, o condiție pentru o mai bună integrare economică în UE.

În RDC activează 11 întreprinderi ale AMAC care prestează servicii de aprovizionare cu apă și sanitație, precum și alte servicii auxiliare. În tabelul 1 este prezentată informația generală cu privire la aceste întreprinderi.

Tabelul 1. Date generale cu privire la întreprinderile AMAC din RDC

	Întreprinderea	Obiectul principal de activitate conform extrasului din Registrul de Stat
1	Î. M. D. P. ”Apă - Canal” Anenii Noi	Captarea, epurarea și distribuția apei; Construcții de clădiri, instalații și rețele tehnico-edilitare, reconstrucții; Lucrări de terasament
2	Î. M. ”Comunservice” Criuleni	Captarea, epurarea și distribuția apei; Eliminarea deșeurilor și a apelor uzate, asanare, salubritate și activități similare
3	Î.M. ”Apă - Canal” Strășeni	Capatarea, epurarea și distribuția apei ; Activități de administrație generală
4	Î. M. C. ”Floreni - Service”	Eliminarea deșeurilor și a apelor uzate. Captarea, epurarea și distribuția apei. Aprovizionarea cu aburi și apă caldă.
5	S. C. ”Amen - Ver” S. A. Hîncești	Construcțiile de clădiri și construcții ingineresti, instalații și rețele tehnico-edilitare, reconstrucțiile, restaurările; Captarea, epurarea și distribuția apei; Eliminarea deșeurilor și a apelor uzate; asanare, salubritate și activități similar; e.t.c.
6	S. A. Regia ”Apă - Canal” Orhei	Alte activități de servicii individuale. Activități de pompe funebre și servicii similar. Activități de întreținere corporală . Construcții generale de clădiri. Construcții ingineresti civile
7	Î.M. D. P. ”Apă - Canal” Telenești	Capatarea, epurarea și distribuția apei. Servicii de expediere și transport
8	Î. M. ”Regia Apă - Șoldănești”	Capatarea, epurarea și distribuția apei; Eliminarea deșeurilor și a apelor uzate, asanare, salubritate și activități similare; Colectarea/recuperarea deșeurilor și resturilor de materiale reciclabile; Construcții de clădiri și (sau) de instalații ingineresti și de rețele tehnico-edilitare, reconstrucțiile, restaurările; Lucrări de lăcătușărie, apeduct și canalizare.
9	Î.M. ”Apă - Canal” Ungheni	Captarea, tratarea și realizarea apei potabile, curățirea apelor reziduale, vânzarea materialelor pe bază de contract sau în numerar.
10	Î. M. ”GCL” Călărași	Captarea, epurarea și distribuția apei ; Salubritate, depoluare și activități similare; Construcții ingineresti civile; Lucrări de terasament
11	Î. M. ”SCL” Rezina	Servicii comunale. Lucrări de reparații, construcții, prosudere, realizare, transportare. Servicii locative, alte activități și servicii

Sursa: Elaborat de autor conform surselor 5 -10

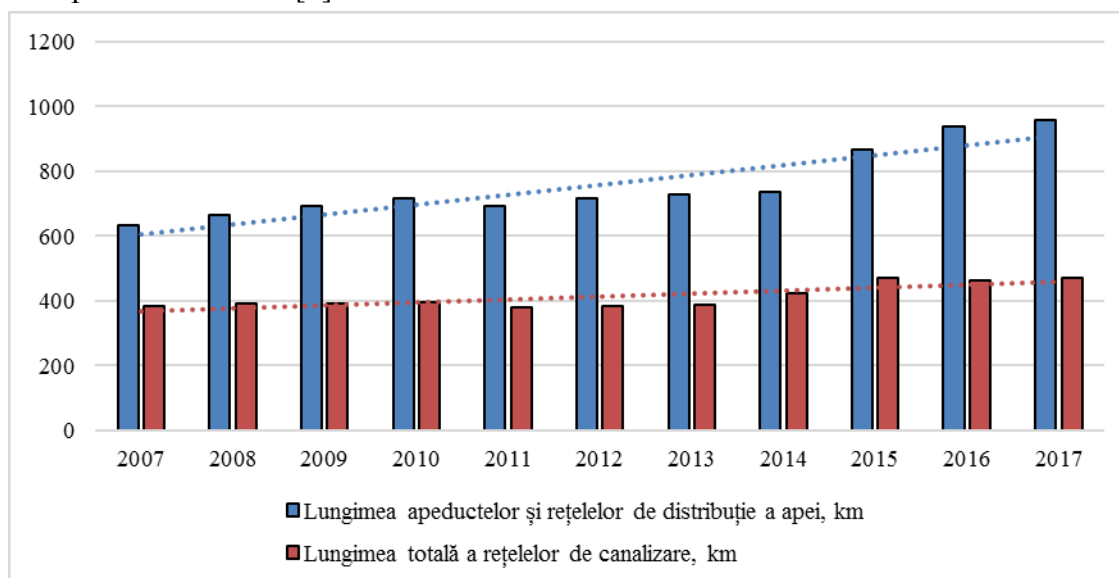
Majoritatea întreprinderilor au fost înființate după anul 2000. Fiecare din aceste întreprinderi are ca scop de bază captarea, epurarea și distribuția apei către populație și agenți economici. Majoritatea dintre aceste întreprinderi prestează servicii pentru zonele urbane și suburbane în care sunt amplasate, lucru care și condiționează prezența unei probleme majore în ceea ce privește sistemele de aprovizionare cu apă și sanitație în zonele rurale.

2. Starea infrastructurii de aprovizionare cu apă și sanitație în RDC

În procesul unei dezvoltări durabile, atât la nivel național, cât și internațional, problema gospodăririi resurselor de apă ocupă un loc major, ținându-se cont că apa, considerată mult timp ca o resursă inepuizabilă și regenerabilă a devenit și se dovedește tot mai evident unul dintre factorii

limitativi în dezvoltarea socio-economică. Ca și în alte țări ale lumii, rețeaua noastră hidrografică este folosită pentru evacuarea apelor reziduale menajere, industriale și orășenești, cât și a apelor pluviale. Deși trecute prin sisteme de epurare, apele reziduale aduc în rețeaua hidrografică diferite impurități.

Starea infrastructurii existente variază considerabil de la zonele urbane la cele rurale. Alimentarea cu apă este efectuată preponderent din captările de apă subterană din localitățile regiunii. Calitatea apei nu corespunde normativelor sanitare pentru apa potabilă, de aceea din multe conducte apa poate fi folosită doar ca apă tehnică. Densitatea rețelelor de apeduct în RDC este de 25,8 km/100 km², aceasta se plasează pe locul doi după RDS care are o densitate de 31,3 km/100 km² și constituie o valoare mai mică față de media națională de 29,3 km/100 km². Lungimea totală a rețelelor și apeductelor de distribuție a apei potabile în anul 2013 a constituit 2 745,5 km sau cu 779,6 km (40%) mai mult față de anul 2009. Toate localitățile urbane (100%) și aproximativ 46% din localitățile rurale ale RDC au sisteme centralizate de alimentare cu apă, furnizând apă potabilă doar la 74% din populația urbană și 39% din populație rurală. Ponderea totală a populației conectate la sisteme de apă în RDC este estimată la aproximativ 46%, în timp ce rata de conectare la nivel de țară este aproximativ 54% [4].

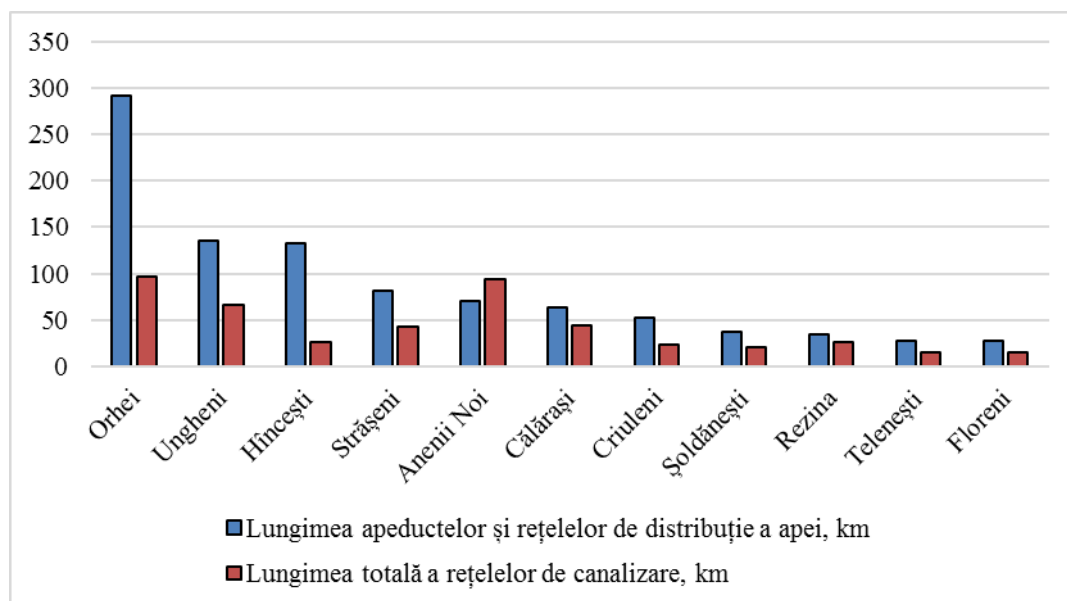

Figura 1. Evoluția lungimii sistemelor de aprovizionare cu apă și sanitație în RDC în perioada anilor 2007 – 2017

Sursa: Figurile 1-3 au fost elaborate de autor conform [1]

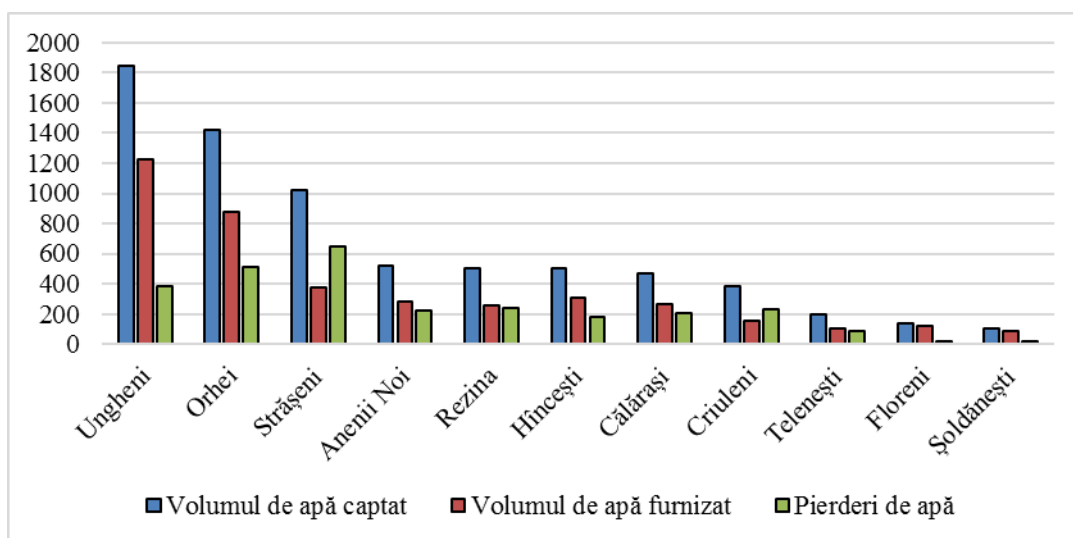
În plan evolutiv, este clar că aceste sisteme sunt în curs de dezvoltare și modernizare prin implementarea unor strategii, politici și proiecte cu finanțare internațională, ceea ce condiționează extinderea apeductelor și a rețelelor de canalizare. Cea mai mare extindere a rețelei de apeduct a fost înregistrată în anul 2015, unde lungimea acesteia a crescut cu 131,6 km față de anul 2014. În ceea ce privește rețelele de canalizare, cea mai mare creștere a fost înregistrată în anul 2014, în care a crescut cu 37,5 km. Dar o problemă majoră în RDC, dar și în plan național, este faptul că viteza de extindere a rețelelor de canalizare este mult mai mică față de cele de distribuție a apei. Situația actuală fiind mult mai gravă decât în anul 2007, unde rețelele de canalizare acopereau circa 61 la sută rețelele de distribuție a apei, față de 49% în prezent (figura 1). Calitatea serviciilor de canalizare este foarte redusă. Deși toate zonele urbane au stații de epurare a apelor uzate, majoritatea instalațiilor existente de epurare sunt deteriorate și nu sunt operaționale. Actualmente, tratarea mecanică este prevăzută pentru toate apele uzate urbane, în timp ce tratarea biologică există doar la stațiile de epurare de la Nisporeni, Călărași și Orhei și parțial în Ungheni. Serviciile de canalizare în zonele rurale rămân la nivelul rudimentar de dezvoltare, în cea mai mare parte fiind caracterizate prin utilizarea descentralizată de latrine cu infiltrarea directă a apelor uzate în sol. În același timp aceasta reprezintă o problemă foarte gravă care amenință mediul înconjurător și

sănătatea populației, din cauza apelor uzate cu încărcare variată de poluanți care ajung direct în mediul înconjurător.

Figura 2. Lungimea apeductelor și a rețelelor de canalizare în RDC (anul 2017)

Dacă să analizăm în particular, situația variază de la o întreprindere la alta, atât în ceea ce privește lungimea rețelelor cât și raportul apeduct – canalizare. S. A. Regia ”Apă - Canal” Orhei gestionează cea mai mare rețea de distribuție a apei (292 km), fiind urmată de Î.M. ”Apă - Canal” Ungheni (136km) și S. C. ”Amen - Ver” S. A. Hîncești (133 km), la care și este cea mai gravă situație cu gradul de acoperire cu rețele de canalizare, acesta fiind mai mic de 45% (figura 2). O situație mai bună se atestă la întreprinderile din Călărași și Rezina, unde gradul de acoperire cu rețele de canalizare este de peste 70%.

Figura 3. Volumul de apă captat în raport cu cel furnizat precum și pierderile de apă pentru anul 2017 (mii m³)

Un indicator important a funcționării corecte a rețelelor de distribuție a apei îl, reprezintă corelația dintre volumul de apă captat – furnizat – pierderi de apă. La general, din volumul de apă captat din RDC de către întreprinderile AMAC, 57% din apă este furnizată, iar 39% sunt pierderile de apă, un raport alarmant dacă facem trimitere la situația actuală a resurselor de apă care au devenit limitate cantitativ și calitativ, fapt care impune regiunea, dar și întreaga țară, să asimileze noțiunile de *gestionare* și *valorificare* a resurselor de apă. Analizând pe întreprinderi, situația este și mai gravă, și anume la întreprinderile unde pierderile de apă sunt de peste 45%: Strășeni (63%), Criuleni

9	Călărași	7,7	7,7	12,2	16,2	18,2	18,2	18,2	18,2	18,2	18,2	18,2	236
10	Ungheni	4,0	6,2	6,2	6,2	7,7	7,7	9,0	9,0	9,0	9,0	15,0	374
11	Nisporeni	10,8	10,8	15,1	15,1	21,9	13,7	16,9	16,9	16,9	16,9	16,9	156
12	Hâncești	8,3	9,0	9,0	9,0	14,0	22,4	22,1	22,1	22,1	22,1	22,1	265
	RD Centru	8,0	8,9	10,5	11,6	13,1	13,1	14,1	14,1	14,3	14,8	16,0	200

Tariful pentru 1 m³ de apă, în perioada analizată 2007 – 2017, a variat de la un an la altul și de la o întreprindere la alta, înregistrând o tendință de creștere semnificativă, fiind în anul 2017 de două ori mai mare decât în anul 2007 (tabelul 3). Această tendință este cel mai mult atenuată în întreprinderile AMAC din orașele Ungheni (3,7 ori) și Rezina (3,5 ori), acest lucru fiind legat de cheltuielile pentru retribuirea muncii și cheltuielile pentru energia electrică necesară pentru pomparea și tratarea apelor furnizate în rețeaua de aprovizionare și recepționată în rețeaua de canalizare. Cheltuielile respective sunt condiționate, preponderent, de capacitățile (debitul) zilnice de aprovizionare cu apă a sursei de captare, așezarea geografică a acesteia și particularitățile de relief a localității sau a perimetrului dintre sursă și consumatorii finali. Doar în orașul Criuleni acest tarif a rămas constant, dar și în Orhei acesta a crescut doar cu 22% .

Tabelul 4. Cotele medii ale tarifelor pentru prestarea serviciilor de canalizare

Nr.	Localitățile	Anii											sporul	
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017		
1	Localitățile Șoldănești	3,4	3,4	3,6	3,9	3,9	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	151
2	Rezina	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	100
4	Telenești	11,5	11,5	11,5	11,5	13,4	13,4	16,2	16,2	16,2	16,2	16,2	16,2	140
3	Orhei	9,2	9,2	9,2	9,2	9,2	9,2	9,2	9,2	9,2	9,2	9,2	9,2	100
5	Criuleni	15,3	15,3	17,5	17,5	17,5	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5	140
6	Anenii Noi	2,7	2,7	2,7	5,8	7,7	7,7	7,7	7,7	7,1	7,1	7,1	7,1	265
7	Floreni	7,0	11,2	11,2	11,2	11,2	11,2	13,4	13,4	13,4	13,4	13,4	13,4	191
8	Strășeni	8,0	8,0	16,1	16,1	16,1	16,1	16,1	16,1	16,1	16,1	16,1	16,1	201
9	Călărași	5,5	5,5	5,9	8,5	8,5	8,5	12,7	12,7	12,7	12,7	12,7	12,7	232
10	Ungheni	5,7	5,7	5,7	5,7	7,5	7,5	8,6	8,6	8,6	8,6	8,6	9,4	164
11	Nisporeni	7,4	7,4	12,0	12,0	10,0	9,1	19,7	19,7	19,7	19,7	19,7	19,7	265
12	Hâncești	7,6	8,4	8,4	8,4	13,9	16,5	13,6	13,6	13,6	13,6	13,6	13,6	179
13	RD Centru	7,8	8,2	9,4	9,9	10,7	11,2	12,6	12,6	12,6	12,7	12,8	163	

Tarifele pentru serviciile de evacuare și epurare a apelor reziduale, de asemenea, au crescut pe parcursul perioadei de studiu cu circa 63%. Această creștere a fost mai pronunțată în Anenii Noi și Nisporeni, unde tariful pentru aceste servicii a crescut de 2,65 ori, dar și în or. Călărași – 2,3 ori. Cel mai mare tarif pentru aceste servicii este în Criuleni, acesta fiind cu aproximativ 40% mai mare decât media pe regiune.

4. Analiza SWOT

Principalele probleme comune pentru toate aceste întreprinderi din RDCentru, care trebuie redresate, sunt legate de:

- politicile sectoriale ineficiente pentru supravegherea, gestionarea și monitorizarea domeniului alimentării cu apă și sanitației;
- responsabilitatea fragmentată, insuficient definită și suprapunerile atribuțiilor instituțiilor de coordonare existente la nivel național;
- efectivul limitat în domeniul elaborării politicilor sectoriale, monitorizării domeniului și programării investițiilor;
- comunicarea și coordonarea ineficientă între instituțiile existente, în special cu privire la programarea și monitorizarea investițiilor în domeniul alimentării cu apă și sanitației;

- dezvoltarea necoordonată a infrastructurii sectorului alimentare cu apă și sanitație la nivel local, deseori condusă de interesele donatorilor, fără o supraveghere sau monitorizare adecvată la nivel național. [4]

Puncte tari

- Angajamentele asumate de către Republica Moldova în procesul de negociere a Acordului de Asociere cu UE, ce presupune armonizarea legislației și standardelor naționale la cele comunitare;
- Domeniul serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare a suferit transformări majore în ultimii ani, din punct de vedere atât tehnic, cât și instituțional;
- Disponibilitatea organizațiilor financiare internaționale și a țărilor donatoare de a acorda asistență tehnică și financiară, inclusiv resurse investiționale;
- Majoritatea întreprinderilor au extins semnificativ rețelele de aprovizionare și distribuție a apei ceea ce a contribuit la câpătarea încrederii populației față de întreprinderi, reușindu-se sensibilizarea opiniei publice privind importanța dezvoltării domeniului alimentării cu apă și sanitației, aceste servicii fiind plasate în sfera activităților de interes economic general, care urmează să aibă un rol decisiv în îmbunătățirea calității vieții tuturor cetățenilor și în combaterea sărăciei;
- Existența unor Analize Diagnostic care permit îndreptarea investițiilor la întreprinderile mai problematice.

Puncte slabe

- Finanțarea investițiilor în domeniul alimentării cu apă și sanitației este incertă și fragmentată în mai multe canale de finanțare;
- Insuficiența fondurilor față de necesitățile locale și regionale;
- Capacitățile autorităților publice locale în elaborarea și implementarea proiectelor sunt slab dezvoltate;
- Existența unor proiecte de investiții prea mici și fragmentate;
- Lipsa unor indicatori de monitorizare agreeți de părțile interesate;
- Creșterea mult mai lentă a rețelelor de canalizare față de cele de apeduct;
- Starea tehnică nesatisfăcătoare a sistemelor de alimentare cu apă potabilă și epurare a apei uzate;
- Procentul mic al populației cu acces la servicii îmbunătățite de sanitație;
- Procentul mic al proiectelor de investiții pentru extinderea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și sanitație.

Oportunități

- Posibilitatea de modernizare a prestării serviciilor de aprovizionare cu apă și sanitație prin atragerea investițiilor străine în contextul aderării la Uniunea Europeană;
- Problema aprovizionării cu apă potabilă este vitală și face parte din prioritățile naționale, fiind considerată, în același timp, factor de îmbunătățire a calității vieții și de reducere a sărăciei;
- Dezvoltarea infrastructurii sectorului alimentare cu apă și sanitație poate fi o investiție care generează o rentabilitate economică mai importantă decât orice alt tip de investiție publică și reprezintă, prin urmare, o alocare optimă a investițiilor publice de capital;
- Crearea în sectorul alimentare cu apă și sanitație a unui cadru legal și instituțional favorabil, bazat pe principiile pieței;
- Sporirea eficienței și rentabilității domeniului alimentării cu apă și sanitației, precum și îmbunătățirea performanțelor de mediu și indicatorilor de sănătate;
- Creșterea capacității domeniului alimentării cu apă și sanitației de a absorbi asistența financiară și tehnică;

- Mobilizarea largă a suportului intern și internațional pentru punerea în aplicare a politicilor din domeniul alimentării cu apă și sanitației și a strategiei de dezvoltare;
- Încurajarea activităților autorităților publice locale prin delegarea competențelor ca rezultat al implementării reformei de descentralizare și regionalizarea serviciilor;
- Introducerea raportării, monitorizării și evaluării performanței în domeniul alimentării cu apă și sanitației, asigurarea transparenței sectorului.

Amenințări

- Amenințările schimbărilor climatice asupra resurselor de apă din Republica Moldova din punct de vedere atât al cantității, cât și al calității;
- Mediul economic nefavorabil care continuă să umbrească beneficiile economice, sociale și de mediu provenite în urma investiției în domeniul alimentării cu apă și sanitației;
- Necorespunderea politicilor naționale în domeniul apei cu resursele, capacitatea și mijloacele locale disponibile;
- Lipsa unei strategii realiste de finanțare a domeniului alimentării cu apă și sanitației ca un punct de referință pentru planificarea multianuală și pentru bugetarea durabilă;
- Pierderile majore de apă duc la epuizarea mai accelerată a resurselor de apă;
- Insuficiența capacităților instituționale ale autorităților publice locale în elaborarea și implementarea proiectelor investiționale;
- Mobilizarea resurselor locale pentru investiții de capital în domeniul alimentării cu apă și sanitației este destul de redusă, iar capacitatea de absorbție a unor agenții sectoriale și a sectorului privat este slab dezvoltată din cauza insuficienței resurselor umane, procedurilor de achiziții și a altor constrângeri logistice;
- Necesitatea soluționării problemei instruirii personalului din autoritățile publice centrale și locale referitor la atractivitatea, programarea și monitorizarea investițiilor.

CONCLUZIE

În urma analizei SWOT s-a constatat că calitatea prestării serviciilor de aprovizionare cu apă și sanitație au mai multe puncte slabe, acest lucru fiind condiționat în mare parte de finanțarea mai slabă a acestui sector. În fiecare întreprindere a Asociației Moldova Apă – Canal este prezentă problema legată de uzura cladirilor, construcțiilor speciale și a instalațiilor de transmisie ceea ce condiționează pierderile de cantități semnificative de apă.

Dar prin atragerea unor investiții străine va fi posibil de modernizat aceste servicii, iar în contextul aderării la Uniunea Europeană va fi posibil de însușit mai eficient practicile moderne în domeniul aprovizionării cu apă și sanitație din alte țări.

BIBLIOGRAFIE

1. Indicii financiari și de producție ai activității întreprinderilor de alimentare cu apă și canalizare ale Asociației „Moldova Apă-Canal”. Anii 2011-2017. În: amac.md
2. Hotărâre Nr. 199 din 20.03.2014 cu privire la aprobarea Strategiei de alimentare cu apă și sanitație (2014-2028). În: Monitorul Oficial Nr. 72-77 din 28.03.2014.
3. Hotărârea ANRE nr. 741 din 18.12.2014 privind „Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate” În: Monitorul Oficial nr.33-38 din 13.02.2015.
4. Strategia de Dezvoltare Regională Centru 2016 – 2020. În: www.adrcentru.md
5. Raport: Proiect de consultanță privind Analiza Diagnostică a Întreprinderii Municipale Direcția de producere ”Apă – Canal,, Strășeni. În: <http://www.straseni.md>
6. Raport: Proiect de consultanță privind Analiza Diagnostică a Întreprinderii Municipale Direcția de producere “Apă - Canal” Telenești. În: <http://www.amac.md>
7. Raport: Proiect de consultanță privind Analiza Diagnostică a Întreprinderii Municipale Direcția de producere “Apă - Canal” Anenii Noi. În: <http://www.amac.md>

8. Raport: Proiect de consultanță privind Analiza Diagnostic a Întreprinderii Municipale “Servicii Comunal Locative Orhei”. În: <http://www.amac.md>
9. Raport: Proiect de consultanță privind Analiza Diagnostic a Întreprinderii Municipale “Servicii Comunal Locative Rezina”. În: <http://www.amac.md>
10. Raport: Proiect de consultanță privind Analiza Diagnostic a Întreprinderii Municipale a Gospodăriei comunale și de locuințe din or. Ungheni. În: <http://www.amac.md>